

Marc Siepman leeft al sinds 2012 met zijn vrouw Caroline en zoon Timo op basis van wederkerigheid: hij geeft wat hij kan en neemt wat hij krijgt. Leven van wat je gegund wordt, zonder baan en termijnbetalingen. Dat lucht op en leidt tot inzicht en groei, en tot harmonie met de natuur. In iedere Onkruid neemt Marc je even mee naar zijn wereld. Zie ook marcsiepman.nl.

Fotograaf: Saskia Op de Weegh, saskiaopdeweegh.nl

Zeg, is dat wel realistisch?

In mijn vorige column schreef ik dat mensen niet van nature lui zijn, maar gewoon geen zin hebben in zinloos werk. Naast bijval kreeg ik ook kritische reacties. Mensen gratis toegang geven tot de eerste levensbehoeften zou niet realistisch zijn. Wie gaat dan de huizen bouwen en ons voedsel verbouwen? Wie maakt onze kleding?

Het probleem met dit soort realisme is dat het gebaseerd is op een historie van de mensheid, die niet volledig is. We krijgen aangeleerd dat we als domme apen begonnen, vervolgens als iets minder domme jager-verzamelaars in ons levensonderhoud voorzagen, steeds slimmer werden en steeds meer gereedschappen gingen gebruiken. Pas toen we beschavingen gingen bouwen, hadden we onze lutsbestemming bereikt; dat was waar we voor op aarde zijn. Nu zijn we slimmer dan ooit. We zijn niet Homo sapiens, maar Homo sapiens sapiens. We zijn wetend, wijs.

Hoe meer ik te weten kom over het leven van 'prehistorische' ('voor de geschiedschrijving', oftewel vergeten) mensen en inheemse volkeren, hoe meer ik inzie dat er een voor ons onvoorstelbare kennis aanwezig was en is. We zijn vergeten dat prehistorische mensen in staat waren om zelf huizen te bouwen en planten, dieren en paddenstoelen konden herkennen als voedsel en medicijn. Ze konden zelf kleding maken. En ze konden in stamverband samenwerken en zo in hun levensonderhoud voorzien. We hebben zo'n stamverband nodig om gelukkig te zijn. We moeten leven in onderlinge afhankelijkheid. Dus, wie gaat onze huizen bouwen? Wijzelf, samen met andere mensen in onze gemeenschap. Nee, geen

betonnen dozen vol microplastics, formaldehyde en electrosmog, maar unieke, gezonde wooncocons van leem en andere natuurlijke materialen. Wie gaat ons eten verbouwen? Wijzelf, samen met anderen. Nee, niet de vulling die je in de supermarkt vindt en die ruim 2000 kilometer aflegt voordat die op je bordje ligt, maar een grote diversiteit aan voedsel dat barst van de voedingsstoffen en eerder meters dan kilometers aflegt. Kleding? Kunnen we ook zelf maken. Daar hebben we geen slavernij voor nodig. En natuurlijk geen fast fashion, maar kleding die je kunt herstellen, verstellen, hergebruiken, herbestemmen en uiteindelijk kunt composteren.

Kunnen we dan ook onze eigen computers en smartphones bouwen? Nee, dat niet. De vraag is of we die wel echt nodig hebben om gelukkig te zijn. Het zijn vrij recente uitvindingen en er is geen enkele aanwijzing dat we het minder druk hebben gekregen of dat we ons meer verbonden voelen met elkaar. Als dat zo was, zouden we de lockdowns ook geen probleem vinden. Maar we hebben het gewoon nodig om elkaar te zien, aan te raken en te spreken over wat ons dwarszit.

Ik vraag mij af of de realisten wel realistisch zijn. Waarom zou het onrealistisch zijn om een systeem dat al zeker twee miljoen jaar werkt, weer op te pakken? Waarom is vasthouden aan een systeem dat de aarde onbewoonbaar maakt realistisch? Ik denk dat we ons nodig moeten bezinnen op wat 'realistisch' inhoudt: haalbaar binnen het kapitalisme, of haalbaar op een levende, eindige planeet?

Marc Siepman